

IMPORTÀNCIA DE L'ESTUDI DE LA PREHISTÒRIA DEL MONTGRÍ

El Massís del Montgrí que a manera d'una illa es troba enclavat en aquest entorn quaternari que forma la plana centre de l'Empordà, des dels temps arcaics primitius en què l'home es desplaçava en les seves migracions provinent del sud de la península cap a Europa, resseguint la costa i habitant a les riberes dels rius i dels llacs als quals trobava més abundant i fàcil provisió pel seu sosteniment alimentici com era la caça, la pesca i la recollida de bulbs i plantes, fou lloc d'habitable en tot el transcurs dels mil·lenis passats. Les troballes dels estris de pedra que aquells primitius pobladors del Montgrí abandonaren als Caus del Duc, vessants de les muntanyes al Mas Blanc, Sobrestany, Muntanya Gran, Santa Caterina, ens donen unes datacions entre els 400 i 300.000 anys abans de J.C.

S'hi succeïren altres ocupacions; les glaciacions i canvis climatològics obligaren a dispersions i extinció de diferents ocupants. Nous vinguts s'hi hagueren d'adaptar als canvis ecològics que amb els moviments del mar i amb els retrocessos obligarien a un canvi de la fauna i per tant de l'element econòmic d'aquells nous estadants.

S'hi succeeixen diferents cultures en l'ocupació del Montgrí i dels seus contorns durant la Prehistòria més antiga, el Paleolític Arcaic, l'Inferior i el Mitjà. De tots aquests períodes hi trobem restes en forma de destrals, ganivets, talladors i capoladors fabricats en pedra, carreus que recollien a la riba del Ter i que per llur duresa i format els fou fàcil llur manipulació.

Més cap a nosaltres, en una era denominada Paleolític Superior, s'hi perfeccionaren en el tallat d'aquelles eines i hi esdevingueren vertaders artistes –ja que presenten un perfeccionament i tècnica de retocs jamai aconseguit–. Aquells homes hi han adquirit una cultura elevada que deixa testimoni amb les pintures, gravats i escultures a les coves, que coneix l'arc i la fletxa i domina el foc.

De tots aquests grups que en el transcurs de tants mil·lenis passats passaren i habitaren el Massís en tenim mostra recollida, tal com dèiem, de les eines que hi van fabricar. És una mostra valuosa per les quals coneixem aproximadament els temps que hi habitaren.

Fa uns deu mil anys que a l'altre costat del Mar Mediterrani s'hi desenrotllava una revolució cultural que els investigadors anomenaren Revolució del Neolític. Aquí fou més tardana, va endarrerir-s'hi entre dos i tres mil·lenis. L'home havia obtingut el control d'una subsistència equilibrada amb la sembra i recol·lecció dels cereals que juntament amb la domesticació d'un cert nombre de bestiar el convertia en pastor i agricultor incipient, mentre començava la fabricació de la terrissa.

La necessitat de nous espais –ja que els grups s'hi multipliquen i l'afany de domini entre pobles i ciutats obliga a una remodelació de les economies pròpies als segles que segueixen, com si l'home volgués recuperar el temps de la lenta evolució homínida– expandeix els seus coneixements per les ribes de tota la Mediterrània fins a nosaltres i que ens arriba per mitjà de pobles invasors uns i transeünts d'altres.

Durant aquest curt període que va del Postpaleolític o Neolític fins a la vinguda dels grecs, curt en relació als anteriors mil·lenis d'ocupació paleolítica, s'hi succeeixen diferents cultures. Per les deixalles de la ceràmica i ganivets, puntes de fletxa, atzagaies i restes de la fabricació d'aquestes eines, es determina no tan sols la cultura dels nous estadants sinó també llur procedència.

Gent provinent del sud de la Península, d'altres del centre del continent i de l'Àsia, de la costa mediterrània. Per la forma que enterren llurs difunts o per llurs incineracions en cementiris col·lectius, establim unes comparacions amb els poblats de l'altre costat del Pirineu.

Per la terrissa que els mercaders orientals han transportat per mar o per cursos de rius continentals, coneixem els contactes que mantingueren entre els pobles. Més endavant, serà la moneda que ens donarà uns millors i amplis coneixements.

Finalment, arriba un poble procedent del sud de les Gàl·lies, un poble que coneix i treballa els metalls, no vol ésser subjugat, de caràcter bèl·lic i que s'hi troba amb uns descendents d'aquells pobladors que enterraven llurs morts a les coves i monuments dolmènics anomenats de la cultura Megalítica. Hi conviuen i es multipliquen i la sang Cèltica d'aquells homes de l'Hallstatt, de La Tenne, els Ligurs es barreja amb els de la comarca, que més tard esdevindrà la raça Ibèrica i que a l'Empordà va prendre el nom d'INDIQUETTES.

Aquesta breu relació de tants mil·lenis d'ocupació a les nostres muntanyes del Massís és per manifestar el coneixement palpable que tenim dels materials, lítics, ceràmics, ossos d'animals i algunes restes humanes provinents dels propis enterraments i que pels estudis portats a terme permeteren no solament les datacions sinó que també l'estudi antropològic; costums, raça i caràcter.

Els materials es guarden al MUSEU DEL MONTGRÍ I DEL BAIX TER i permetran als estudiosos ampliar llurs coneixements i al mateix temps la comparació amb troballes d'altres comarques un millor coneixement general de la Prehistòria.

L'exposició en forma didàctica facilitarà als estudiants l'introducció a aquestes cultures arcaiques i primitives, al mateix temps que per als curiosos serà un crit d'alerta per quan es trobin amb un jaciment, unes restes d'aquesta mena o simplement amb una petita mostra, per insignificant que ens sembli, que pensin que pot ésser tan valuosa com si es tractés del full extraviat d'un llibre i que el retrobar-lo permet continuar la seva lectura.

Així són aquestes peces que s'exposen a les vitrines del Museu, com un llibre obert que tots puguin llegir i estudiar.